

LONDEN. De Houses of Parliament, het imposante Engelsche regeeringsgebouw aan de Theems.

trekkelijkst — tuinen in het midden van de stad, midden tusschen de raderen van handel en industrie. Kan één andere stad zich daarop beroemen? Deze parken zijn de lichtkrans van Londen. Zij geven iemand het gevoel van ruimte, dat u bijna doet vergeten, hoe onze eeuw wordt beheerscht door de machine, wordt verbijsterd door de handelsdrukte.

De illusie van het platteland midden in de stad wordt nog verhoogd door de vele pleinen omringd door oude statige huizen. Ik weet niet, of de Londenars zoo gewend zijn aan hunne pleinen, dat zij de schoonheid en bekoring niet voelen. Maar vreemdelingen komen er zeer van onder den indruk.

Londen kan dan ook zeer gemakkelijk een stad van tuinen en groene pleinen zijn tengevolge van zijn klimaat. O! welk een klimaat! Ieder, die afgeeft op het klimaat van Londen, moet wel naargeestig, somber, en zonder verbeelding zijn. Het heeft een temperament als een prima-donna, zeer wisselend, levendig, schitterend op verschillende wijzen, elk uur een nieuw uiterlijk vertoonend. Alleen menschen, die van eentonigheid houden, kunnen beweren, dat dit heerlijke klimaat niet deugt. Het weet nooit, wat het het volgende uur zal gaan uitvoeren, net als een ondeugend, moedwillig kind. Dat vind ik verrukkelijk. Iets te ontmoeten dat niet eenvormig en vervelend is. Bijv. de Londensche mist. Dat is de poëzie van Londen, en een aansporing voor de verbeelding. Des middags is de groengele dampkring vol geheimzinnigheid en mysticisme, en schept een licht „droever dan dat van de afnemende maan,” zooals de dichter zegt. Men keert tot zichzelf in, gevoelt zich in een andere wereld, verwijderd en los van alles.

Men beweegt zich in een droomwereld, bevolkt door wezens van eigen verbeelding. Ik houd van de Londensche mist.

Het eenige ding, dat niet past bij het Londensche klimaat, zijn de huizen. Men dringt zich te zamen om een klein haardvuur (waarvan de meeste hitte in den schoorsteen verdwijnt), verlangende spoedig weder op zijn gemak te kunnen studeeren, verlangende naar de zon. Het is 't ongerief der niet centraal-verwarmde huizen, dat de legende van Londen slechte klimaat heeft geschapen. Wanneer de huizen maar goed verwarmd waren (het behoeft nog niet eens centraal te zijn), dan zou Londen niet meer in den kwaden reuk staan een slecht klimaat te bezitten. Denk er eens aan, wat een

plezier het is zoo'n Beiersche porseleinen kachel te bezitten (ook in andere gedeelten van Duitschland gebruikelijk), die somtijds zeer sierlijk kan zijn, en in ieder geval uw teint niet bederft. Waarom blijven de vreemdelingen maar gedurende korten tijd in Engeland, en haasten zij zich dan naar het vasteland? Niet omdat zij niet gaarne hier zouden blijven, maar omdat de huizen te slecht verwarmd zijn. Zij zijn hier niet op hun gemak, en daarom gaan zij daarheen, waar zij vinden, wat zij gewend zijn, namelijk: goed verwarmde huizen. De „Kom naar Engeland” beweging kan geen succes oogsten, tenzij de huizen er meer comfortabel worden gemaakt. Hier moet aan één ding herinnerd worden. De meeste menschen dragen geen wollen ondergoed, en wenschen niet gedwongen te worden dit te doen.

Wat de architectuur betreft, zoo brengt Londen een zekere inspiratie, zoowel door zijn openbare als door zijn particuliere gebouwen. De huisschilders hebben hier meer kunstzin dan in andere steden; zij hebben de uitwerking der strenge gevels getemperd, door het kunstvol opschilderen van vensterkozijnen, bloemenbakken, en deuren, in lichte, daarmede contrasteerende kleuren. Menige ernstige waardige, oude gevel geeft den indruk van een bijna jeugdige vroolijkheid, door de bekoorlijke wijze, waarop hij geschilderd is. In Chelsea hebben de schilders hun kunst in alle vrijmoedigheid laten gaan, en het resultaat is prachtig.

Er zijn vier voornamelijk middelpunten in Londen; White Hall district met de Parlementsgebouwen, een der schoonste gebouwencomplexen ter wereld, Trafalgar Square, Buckingham Palace Square, en St. James Palace. Dit laatste wordt nog omringd door een atmosfeer als van een ouden burcht, en juist daardoor wordt zijn positie midden in de stad zoo heerlijk ongerijmd. In den omtrek van dit paleis voelt men zich aangegrepen door de romantiek van het verleden; de moderne gebouwen, die het omringen, verhoogen slechts het ongerijmd der verschijning, en de oude middeneeuwsche schoonheid ervan. Men rilt van ontroering, wanneer men hier aan het roemrijk verleden denkt.

Trafalgar Square met zijn Nelson-monument is de groote schildwacht van Londen. De koortsachtige drukke van dit Square, zijn National Gallery, zijn fontein, en zijn duiven geven het een uiterlijk, dat geheel verschilt van ieder ander gedeelte der stad.

LONDEN. Het Cristal Palace.